

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRITNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

24 K, za pol leta 12 K, posamezna številka velja 2 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

piši se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica štev. 3.

Obrtniki! Vaše glasilo je »Jugoslovanski Obrtnik«! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji! Pridobivajte mu novih naročnikov! Naj ne bo slovenskega obrtnika, somišljenika S. L. S., ki bi ne bil naročen na svoje stanovsko glasilo!

Bilanca.

Ob zaključku letošnjega leta želimo vsem vesele božične praznike in srečno novo leto!

Zaključujemo burno leto 1921. Preko narodnega praznika 1. decembra nas je drveči čas privedel v četrto leto obstanka naše narodne države. V naših sreih je ta dan gorelo, ko smo se spominjali odločilnega preobrata leta 1918. Veselili smo se, zajedno pa z žalostjo opazili, da ne vlada med nami več tisto navdušenje, da ljudstvo brezbrizno motri visoko obletnico. Kaj naj to pomeni? Je li zatopel v nas čut, da smo samostojni, da nas ne tlači več jarem suženjstva? Je li zginilo iz nas tisto veliko hrepenenje, s katerim smo ob prvem svitu bližajoče se prostosti pričakovali vstajenja? Ni res! V nas še živi tista velika ideja, ki je tlela za časa suženjstva in ki je postala mogočna ob času vstajenja, živi še v nas in hoče nekaj ravnotako velikega in močnega, hoče življenja v pravi, resnični svobodi, hoče čvrste narodne države! Državni krmilarji vedo, kakšna je njihova dolžnost! Če so jo izpolnjevali, o tem naj sodi javnost!

Krščansko ljudstvo! Vi vsi, ki ste somišljeniki krščanskih načel, priznavajte jih neustrašeno! Akoravno svobodomiselstvo gazi naše svetinje, akoravno smo na vodilnih mestih črno zaznamovani, ne bojmo se! Pokažimo odločno, da smo vredni nasledniki naših velikih predhodnikov!

Pokažimo, da častimo spomin našega velikega dr. Kreka, ki je bil najvišji vzor krščanske in narodne misli! Stopimo na pot trnja in trpljenja!

Krščanski obrtniki! Na Vas gre v prvi vrsti naš klic! Veliko dela nas čaka ob početku novega leta! Naš delokrog se mora razširiti, naša organizacija povečati! V vsak večji kraj mora naša Obrtna zveza, zavedajoč se svoje apostolske naloge! Vsak trezno in krščansko misleči obrtnik mora postati naš član! Bližajo se časi, ko bomo organizacije krvavo potrebovali!

Bilanca letošnjega leta je razveseljiva. Vendar ni šlo vse tako, kakor bi moralo. Ustanovilo se je nekaj novih Obrtnih zvez, kar priča, da napredujemo. Posamezne Obrtne zveze zelo živahno delujejo, kar imamo v prvi vrsti zahvaliti delavnosti in požrtvovalnosti njihovih odborov. V centralnem tajništvu v Ljubljani se je storilo, kar je bilo pač možno. Posredovalo se je pri različnih oblastih v raznih strokovnih zadevah, dajalo nasvete, prirejalo sestanke, torej vse, kar je pač le bilo mogoče storiti v korist obrtnikov.

Predvsem pa moramo pri našem pokretu obrniti pozornost na naše glasilo! Večkratne spremembe v uredništvu so bile krive, da je list posebno v zadnjem času neredno izhajal. Temu bo v prihodnje konec. List bo v bodoče zopet redno izhajal. Zahtevati pa mora tudi od svojih naročnikov nekaj red, posebno kar se tiče plačevanje naročnine! Na drugi strani pa pozivamo naročnike, da nas podpirajo s članki. Vsak naj napiše po svoje kako novico iz obrtniških krogov, ali pa po možnosti kaj strokovnega in pošlje uredništvu. Z veseljem sprejmemo tudi nasvete, kako bi radi imeli urejen naš list in se bomo po možnosti tudi ozirali na te želje.

Na kratko smo poudarili naš splošen položaj, zasluge in napake. Ker si pač zaslug ne more samo posameznik prilaste-

vati, tako tudi ne more odpraviti posameznik vseh napak. Le tam, kjer jih je več skupaj, je delo uspešno in plodonosno. Zato pa na delo! Da zamoremo uresničiti naše načrte, agitirajte povsod za našo organizacijo, pridobivajte ji novih članov in za list novih naročnikov! Zavedajmo se, da je le v skupnosti moč! V znamenju dela zaključujemo in pričnemo v novem letu udeleževati te misli, da dosežemo čim prej visoki ideal naših stremljenj!

O cehih.

Izraz c e h čujemo pogosto, vendar pa smo si malokdaj na jasnem, kaj pravzaprav to je, odkod in čemu. Gotovo bo marsikomu ustrezno, če se v našem listu malo pobliže seznanimo s to važno srednjeveško napravo.

Ceh (nemško Zunft, Innung, Gilde ali Bruderschaft), pomeni nekako društvo, združenje ali zadruga. Prvotno je bil ceh zveza samostojnih rokodelcev, pozneje pa korporacija vobče. V cehih so se organizirali profesorji, dijaki, igralci, zdravniki, pogrebci, rokodelci itd. Cehi so bili razširjeni po celi Evropi, predvsem pa v Nemčiji. Nemčija je upala, da se potom cehov dvigne iz gospodarske propasti, kamor jo je dovedla tridesetletna vojna. Ustanavljanje cehov pa je tudi zelo pospeševala okolnost, da so se Nemci v tistem času zelo radi združevali.

V 12. stoletju se je blago prodajalo in kupovalo na gotovih določenih krajih (sejmih). Da bi to prodajo organizirali, uredili konkurenco ter omejili obrtno svobodo, so jeli ustanavljati cehe. V tej dobi ločimo obrtnike z ozirom na njih gospodarski in osebni položaj v več vrst: Nekateri so bili osebno svobodni, a gospodarsko nesvobodni; njih delovna moč je pripadala gospodarju. Drugi zopet so bili osebno nesvo-

bodni, a gospodarsko svobodni, imeli so zmožnost delati za prosto prodajo. Ljudje niso imeli stalnega bivališča; venomer so se selili. Posebno živahno je bilo preseljevanje z dežele v mesta. Dotlej je bilo le poljsko delo visoko cenjeno, od tedaj pa so čislali tudi ostala dela.

Cehi so imeli prvotno čisto gospodarski značaj, pozneje so si priborili tudi politično moč. Uživali so popolno avtonomijo. Upravo in sodstvo so vodili sami, inštanca nad njimi je bilo mesto. Gotovi cehi so imeli monopol v izvrševanju kake obrti. V cehih so bili organizirani lahko najraznovrstnejši obrtniki. Posamezniki so bili lahko na več mestih včlanjeni.

Namen cehov je bil dvojen. 1. Prisiliti vsakega, ki hoče izvrševati kako obrt, da se organizira, sicer ne sme biti obrtnik. 2. Hoteli so delo deliti, da bi tako dosegli čim večja proizvajanja. Le redke izjeme so bili oni, ki niso bili organizirani, pa se jim je kljub temu dovolilo izvrševanje obrti. Način delitve dela v srednjem veku je bil povsem drugi kot je danes. Takrat so n. pr. kovaško obrt delili v kotlarje, nožarje, podkvarje, žebjarje itd. Pri tej delitvi so šli tako daleč, da so našli v enem mestu do 130 raznih obrti. Danes deli industrija delo po sestavnih stopnjah, da so n. pr. pri čevljarstvu industriji delavci, ki režejo, šivajo, strgajo, zbirajo itd.

Obrtniki so si volili mojstra, ki je imel nadzorovalno oblast. V varstvo konsumenta so osnovali obrtno policijo, ki je predpisovala obrtnikom kakovost surovin in cene. V 14. stoletju je bil silen razmah cehov. Blago je bilo dobro izdelano, ker je bilo vedno preizkušeno. Delovni čas se je skrčil, določila se je najvišja produkcija posameznika. Surovine so se skupno naročevale ter po potrebi razdeljevale, predpisana je bila plača, prodajni pogoji so bili urejeni. Vsak je smel le svoje izdelke prodajati, veleobrt je bila torej izključena. Cene so bile določene enako za bogatine, kakor za reveže. S tem so hoteli preprečiti možnost, da bi kdo izdeloval le za bogataše. Cehi so izključevali prosto konkurenco, zahtevali so enakost in bratstvo med člani. Kapital, kolikor ga je, naj bo v službi dela. Vsakemu mojstru je bilo določeno število pomočnikov in vajencev. Ustanavljali so skupne delavnice, kamor je imel vsak dostop. Strogo je bila prepovedana tudi pretirana reklama. Mojster se je lahko pečal le z eno obrtjo, ki jo je umel sam, ni pa smel opravljati obrti le z delom pomočnikov in vajencev. Posamezniku so zabranjevali razviti svojo moč. Cehi so stremili za upostavo in ohranitev obrtniškega srednjega stanu in za plemenitenje obrti v umetnost.

Srednjeveška gospodarska teorija je bila zelo protikapitalistična. Zahtevalo se je, naj bosta dajatev in protidajatev v ravnotežju; vse trgovine in promet naj preveva krščansko-etični duh, oblastva naj skrbijo za to in goje ta gospodarski red. Protikapitalistična tendenca cehov se kaže v tem, da je bilo število trgovcev zelo majhno, da veleobratov sploh ni bilo in pravnotako ne veletrgovcev drugod kot v pomorskih mestih.

Cehi pa niso samo gospodarsko, ampak tudi vzgojno in moralno vplivali na voljo posameznika. Pogoji za sprejem v ceh so bili zelo hudi. Deček je moral prestati poskusno dobo 4 tednov, da je postal vajenec. Učna doba je trajala 2 do 4 leta. V ta čas je bil vajenec v popolni oskrbi mojstra. Temu je sledila slovesna oprostitvev in sprejem v pomočniško bratovščino, združena s slovesnimi govori. Po izprašanju je moral vsak pomočnik na 3- do 5letno potovanje, kjer si je pridobil še večjih spretnosti. Nekatera mesta so bila nekaka vseučilišča za obrti. Po potovalni dobi je bilo pomočniku dovoljeno, da je napravil takozvano mostersko delo, nakar je šele smel upati, da postane mojster. V cehih so prirejali tudi razne sestanke, skupno so se udeleževali božjih služb, pogrebcev, procesij ter gojili zabavo. Tudi vojaško so se organizirali, njim je bila prepuščena obramba mest.

Potem, ko so cehi dosegli tako sijajne gospodarske uspehe, so hoteli uveljaviti tudi svojo politično moč ter vreči patricije, ki so jih smrtno sovražili zaradi njihovega nasilja napram ubožnim meščanom, zaradi njihovega neomejenega gospodarstva pri mestnem svetu, ki je vseboval vso oblast in pa zaradi njihove nepravilne finančne uprave. Kjer so prodrli, tam so tudi dosegli spremembo ustave, ponekod so vso upravo spremenili v zadružno upravo, tako, da je vsak meščan moral biti zadružnik.

Čim so cehi zadobili politično moč, so jo že tudi počeli zlorabljati. Ustanavljali so cehs s posebnimi statuti, omejevali so število mojstrov, gotove ljudi pa sploh izključevali od mojstrstva. Tako je nastalo pomočniško vprašanje. S podkupninami so si nevešči ljudje pridobivali članstvo. Strokovno znanje je prišlo ob vso veljavo, le izpričevala je vsakdo upošteval. Ta izpričevala pa so večidel dajali nezmožni mojstri nezmožnim pomočnikom. Druginja se je v enomer dvigala, zadružna misel pojemala, kliči proti cehovstvu so se dan na dan množili. Ni čuda, oni, ki so imeli izpričevala, niso poznali nikakega napredka v tehniki in prometu. Te neznosne in nezdrave razmere so dovedle do nekaterih reform kakor: učna pisma smejo izdajati le oblastva; vsa dosedanja izpričevala so strogo pregle-

dale oblasti. Napisali so nekaj obrtnega prava. A vse to ni udušilo nevolje pri ljudstvu. Učenjaki so si dolgo belili glave s tem vprašanjem in šele koncem 18. stoletja so začeli pisati razne razprave, ki so jih ljudje s pridom čitali. Reforme so se nadaljevale. Izvrševanje obrti je bilo dovoljeno onemu, ki plača davek, pozneje onemu, ki si pridobi koncesijo, katere so izdajali po potrebi. Koncesija je bila osebna, neodtujljiva in neprenosna. Izvedel se je splošni obrtni red, partikularen in policijski obrtni red; koncem 18. in začetkom 19. stoletja pa je prodrla popolna obrtna svoboda, največji nasprotnik cehovstva.

Slovenski obrtnik! Ali se zavedaš, da je edina tvoja rešitev v močni stanovski organizaciji? Le združeni moremo kljubovati vsem nasprotnikom in vsem težavam. Zato vstopi v Obrtno zvezo! Če je še ni, osnuj jo v svojem kraju! Vsa navodila dobiš pri Jugoslovanski obrtni zvezi v Ljubljani, Pržakova ulica št. 3.

Sporazum med Irsko in Anglijo.

V noči od 5. na 6. t. m. je angleški narod končno dočakal uro, ki jo je čim dalje tem težje pričakoval: uro sporazuma z Irsko. Lloyd George je bil končno našel obliko sporazuma, na katero so pristali zastopniki irskega naroda. Še tisto uro je posebna vojna ladja ponesla sprejeti predlog v Ulster, a angleški listi so objavili vest v posebnih izdajah. Angleška javnost je pozdravila vest s prekipevajočo radostjo, kralj je čestital Lloyd Georgeu, a angleški listi so soglasno pisali, da je to za Anglijo največji politični dogodek tekom nekaj rodov, da ta zmaga nadkriljuje zmago v svetovni vojni; kajti svetovna vojna je pustila Anglijo oslABLJENO in izčrpano, sedanja zmaga pa ji zagotavlja moč in rast.

Vse drugačni so glasovi, ki prihajajo od irske strani. Irci predvsem naglašajo, da v sporazumu še ni izrečena zadnja beseda, ki jo ima irska narodna skupščina. Dasi so sporazum sklenili sinfajnovci, je zelo verjetno, da bo skupščina pod vplivom skrajnih nacionalistov pri sprejemu dogovora delala težave. Predsednik skupščine O'Cuallaigh, ki zastopa irsko stvar v Parizu, celo ne izključuje možnosti, da skupščina sporazum odkloni. Vendar pa je bolj verjetno, da se irski narod zadovolji s pridobitvami, ki mu jih nudi dogovor, a te so:

Irsko bo zavzemala nasproti Angliji enako mesto kakor Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika. Nosila bo naslov: Irsko Svobodna država. Zvestoba

nasproti britanski državi je izven dvoma. Varnost Velike Britanije in Irske se zadržuje. V finančnem pogledu bo Irska suverena, vendar prevzame gotovo breme v pokritje državnega dolga in vojnih izdatkov.

Kar tiče Ulstra (protestantski del severne Irske) mu je svobodno, da ohrani svojo sedanjo avtonomijo, v katerem slučaju se uredi meja nasproti Irski, ali pa se prostovoljno pridruži Irski. Zaradi Ulstra se torej sporazum med Irsko in Anglijo ne more več razbiti.

Irska je nedvomno v sedanjem sporazumu dosegla vse, kar ji je Anglija priznati mogla, ne da bi se ji odpovedala. A to je ravno: ostala je zvezana z Anglijo. Tega irska srca ne bodo lahko prenesla, zato tam sporazum ni vzbudil tiste radosti kakor med Angleži. Toda ako potrebuje miru Anglija, potrebuje oddiha tudi Irska in tako je skoraj gotovo, da bo tvoril sedanji sporazum temelj irski zgodovini za daljšo dobo.

Važno za svoje Amerikancev.

Oddelek za socialno skrbstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja nastopni akt, katerega je prejelo preko ministrstva zunanjih zadev od našega generalnega konzulata v New Yorku, pod čigar jurisdikcijo spadajo države: New York, Pennsylvania, Ohio, New Jersey, Virginia, West Virginia, Massachusetts, Connecticut, New Hampshire, Vermont, Delaware, Maryland, Maine, South-Carolina, North-Carolina, Georgia, Alabama, Mississippi, Florida, Rhode Island.

Generalni konzulat v New Yorku prosi zunanje ministrstvo, naj se potem časopisja pouči občinstvo, naj se ne obrača direktno na konzulat s svojimi prošnjami in zahtevami, ker s tem samo zavlačujejo svojo stvar in delo konzulata, ki nima dovolj delavnih moči na razpolago. Da bi se prišlo vsemu temu v okom, je treba, da se zainteresirani obrnejo tozadevno na svoje pristojne oblasti, ki jim bodo dala takoj potrebna navodila, da dostavijo konzulatu vse podatke. V glavnem so ti podatki nastopni: Popolno pooblastilo konzulatu, ekscerpt iz župne matice, potrdilo belgrajske vlade, da je prosilec naš državljan, kar je potrebno posebno v onih primerih, kadar gre za to, da zahteva rodbina v Evropi imovino umrlega svojega člana iz Amerike, ker je veliko imovine naših državljanov poverjeno varstvu upraviteljev neprijateljske imovine (The Alien Property Guardian), kateri še vedno zahtevajo takih potrdil. Z ozirom na kompenzacijo za umrle pri delu je treba poleg gori navedenega še nastopno:

A. Za umrle: Kompenzacija se plača ženi in maloletnim, permanentno bolnim in ostalim odvisnim osebam, ki so živele s pomočjo umrlega. V tem primeru morajo nasledniki predložiti overovljene dokaze, da so res prejeli od pokojnega denarno po-

moč. Te dokaze jim more dati pošta ali banka, preko katere so dobivali denar iz Amerike. Na teh potrdilih mora stati iznos vsote, datum in kraj odpošiljatve in kdaj je bila pošiljatev izplačana v Evropi in komu. Če ni mogoče dati takih dokazov, tedaj mora pristojna občina potrditi, da je pokojnik res skrbel za svoje doma. Ta občinska potrdila lahko pomagajo, kadar ni drugih pravih dokazov, vendar pa niso povsem sigurna. Soproga umrlega mora priložiti potrdilo, da je še vedno vdova. Bolni morajo imeti potrdilo od zdravnika, katero mora biti potrjeno tudi od pristojne oblasti, da so neozdravljivi, da sami ne morejo skrbeti za življenje. Isto velja tudi za stare roditelje in druge. V primeru, da se podeljuje kompenzacija v mesečnih obrokih, tedaj se morajo ta potrdila obnavljati vsake tri mesece ali pol leta, kakor to že določajo zakoni posameznih držav. Sicer bo pa to v vsakem posameznem primeru naznačeno.

B. Za one, ki so trajno nesposobni: Taki dobivajo ponekod vso kompenzacijo naenkrat, ponekod v obrokih. Trajno nesposobni morajo poročati vsake tri mesece ali vsakega pol leta, da še žive, in da so še nesposobni. Pri zahtevanju kompenzacije za umrlega morajo nasledniki vedno priložiti ubožno spričevalo. Pri zahtevah lastnine umrlega morajo biti priloženi dokumenti občine.

V nekaterih ameriških državah predpisuje zakon, da se mora imovina osebe, ki je neoporečno mrtva, izročiti onim osebam, ki so pozvane za naslednico, kar je pa čisto drugače kakor pri naših zakonih o nasledstvu in morajo včasih te osebe za nekatere dele imovine same napisati priznanice in jih poslati konzulatu. Seveda se to ne more poslati naprej. V takih primerih bo naslednikom naknadno konzulat poročal o tem, če je tudi poprej dobil o zainteresiranih že vse dokumente.

Pokojninski fond za obrtnike v Belgradu.

(zanatlijski pensioni fond).

Fond obstoja že od l. 1911. Pravila so bila leta 1920 nekoliko izpremenjena.

Da dobe naši obrtniki vpogled v delovanje tega važnega zavoda, hočemo navesti v našem listu nekaj najvažnejših podatkov.

Redni člani pokojninskega fonda za obrtnike v Beogradu morejo postati samo obrtniki in uslužbenci obrtnih podjetij, ki ob svojem pristopu ne smejo biti več stari kot 50 let.

Redne članice postanejo lahko tudi ženske obrtnice. Poleg rednih članov obstojajo pri fondu še dobrotniki, ustanovni in podporni člani, ki vplačajo enkrat za vselej 100—1000 dinarjev.

Kdor pridobi fondu najmanj 25 novih članov, postane častni član.

Samo redni člani imajo aktivno in pasivno volilno pravico.

Pristop k fondu javi obrtnik na podpisnem formularju. Ako ne navede resničnih zdravstvenih podatkov, izgubi zavarovalno pravico.

Ako je zavarovanec navedel napačne starostne podatke, recimo, da je navedel premalo let, mora plačevati premije po resnični starosti; razliko, ki jo je premalo vplačal, mora doplačati. Istotako mora plačati premije po faktični starosti član, ki je navedel previsoko starost, samo da v tem slučaju zapade preveč vplačani znesek v korist fonda.

Tarifa, po kateri zavaruje pokojninski fond svoje člane, je odobrena od ministrstva trgovine in industrije v Beogradu.

Pri pokojninskem fondu za obrtnike se lahko zavaruje član obrtnik:

a) pokojnino za starost, pokojnino za slučaj delanezmognosti ter pokojnino svoji družini za slučaj svoje smrti;

b) član, ki se pusti zavarovati za pokojnino, ne sme biti starejši od 50 let. Svoje otroke lahko zavaruje za gotovi znesek.

Otroci, katere zavaruje član za gotov znesek, ne smejo biti starejši od 12 let. Zavarovalnina se jim izplača ob koncu njihovega 20. tečaja leta.

Ako umrje otrok pred skončanim 20. im letom, se povrnejo staršem vse vplačane premije.

Ako umrjejo starši, preden so vzplačevali za otroke celih 5 let, se istotako povrnejo vplačane premije.

Ako pa umrjejo starši, ki so že vplačevali celih 5 let, dobe otroci pravico do polnega izplačanja kapitala, ko dovrše svoje 20. to leto, ne da bi bilo potrebno premije še naprej vplačevati.

Za zavarovanje pokojnine, vplačujejo člani samo $\frac{3}{4}$ predpisane premije, $\frac{1}{4}$ vplačuje fond sam iz fonda za vplačevanje premij.

Za zavarovanje kapitala, oziroma dote otrokom, plačujejo člani sami celo predpisano premijo.

Premije se vplačujejo vnaprej in sicer mesečno, trimesečno, polletno, oziroma letno, vendar se na času na ta način nič ne pridobi.

Vplačevanje premij za pokojnino traja 30 let, za kapital dote otrokom pa do skončanega 20. tečaja leta.

Ako se dokaže, da so premije previsoke, oziroma prenizke, se lahko po tozadevnem sklepu občnega zbora in odobrenja ministrstva trgovine in industrije primerno znižajo, oziroma zvišajo.

Pravico do izplačanja pokojnine zadobi član, če je plačeval premije celih 30 let.

Pravico invalidske pokojnine dobi obrtnik, ki je brez svoje krivde postal za delo nesposoben in je plačeval tozadevno premijo najmanj 5 let. Kdor je vplačeval za invalidsko pokojnino 5 let, dobi 50% od zavarovane pokojnine in za vsako več vplačano leto še 2%.

Ako postane invalid za delo sposoben, mora premije zopet plačevati. Doba invalidnosti se mu zaračuna, kakor da bi med tem časom premije plačeval.

Če je upravi fonda materialno mogoče, lahko izplača invalidsko pokojnino tudi članom, ki so vplačevali premije 3 leta. V tem slučaju dobi invalid 30% od zavarovane vsote.

Pravico na družinsko pokojnino imajo žena in zakonski otroci, in sicer:

- dobe celo zavarovano pokojnino, ako je član vplačeval premije celih 10 let;
- ako je vplačeval manj kot 10, a več kot 5 let, dobi družina pravico na zmanjšano pokojnino, in sicer za 5 vplačanih let 50% zavarovane pokojnine in za vsako še vplačano leto 10 odstotkov več.

Ako je fondu materielno mogoče, sme uprava plačati pokojnino tudi družinam onih članov, ki so plačevali premije že tri leta. V tem slučaju sme fond izplačati največ 50% od zavarovane pokojnine.

Pri računanju let za invalidsko ali družinsko pokojnino se vračunava 6 ali več mesecev za celo leto. Manj kot 6 mesecev sene vračunava, razen če ti meseci ne dopolnjujejo 3, 5 ali 10 let.

Družine članov, ki niso vplačevali niti 3 leta, imajo pravico na povračilo vplačanih premij.

Zavarovano pravico zgubi:

- član, ki še ni vplačeval premije 5 let ter zaostane s plačevanjem skozi tri mesece, vendar se lahko reaktivira če se podvrže zdravniškemu pregledu. Ako zdravnik potrdi, da je zdrav, se ga sprejme nazaj v članstvo, toda mora doplačati vse zaostale premije s 6% obresti. Ako zdravnik potrdi, da ni zdrav, se ga ne sprejme nazaj, a se mu vrnejo vse vplačane premije.
- Ako član po petletnem vplačevanju preneha s plačevanjem premij in se noče reaktivirati, se mu (kakor tudi družini) zmanjša zavarovalnina primerno številu vplačanih let.

Posebni predpisi glede zavarovanih pravic obstojajo za člane, ki so bili obsojeni radi nečastnih dejanj.

S tem je podanih nekaj samo najvažnejših podatkov o »pokojninskem fondu za obrtnike v Beogradu«. Zavarovanje je prostovoljno. Ali ne bi bil potreben sličen zavod tudi za slovenske obrtnike? Ali ne bi bilo boljše, če bi bilo zavarovanje obvezno za vsakega obrtnika?

Politične vesti.

Sklep Zveze narodov glede Albanije. Svet zveze narodov je odobril nastopno resolucijo: Ko je svet zveze narodov vzel na znanje ekspeze angleške vlade o informacijah, katere so jo napotile, da je zahtevala sklicanje sveta zveze narodov v svrhu, da prouči položaj, ki je nastal vsled tega, ker so čete kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev vkorakale v Albanijo, da more ukreniti vse potrebno, kar bi bilo eventualno treba ukreniti po zaslišanju zastopnikov vlade SHS in albanske vlade, ko je skupščina zveze narodov 3. oktobra t. l. priznala velesilam pravico določiti albansko mejo in ker je poslaniška konferenca dne 9. novembra t. l. določila Albaniji meje iz leta 1913., določene na londonski poslaniški konferenci z nekaterimi malimi izpremembami in ker je sedaj meja Albanije določena, in je potrebno, da se zvezi narodov zajamči spoštovanje mej, jemlje

svet zveze narodov na znanje izjavo ministrskega predsednika kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da je kraljevina pripravljena ukreniti vse potrebne priprave za neposredno evakuacijo vsega Albaniji dodeljenega ozemlja. Istotako jemlje svet zveze narodov na znanje zagotovitev obeh držav, da bosta živeli v dobrem sosedstvu, t. j. da ne bosta dali niti direktnega niti indirektnega povoda za pokrete, ki bi ogrožali mir med obema državama. Svet zveze narodov si šteje v srečo, da more ugotoviti pomirljivo zadržanje kraljevine SHS in Albanije, kateri more prerokovati srečno bodočnost. Svet zveze narodov se je odločil, v soglasju s sprejeto resolucijo z dne 6. oktobra odposlati na jugoslovensko-albansko mejo enketno komisijo, ki bo poročala svetu zveze narodov o umaknitvi čet kraljevine SHS in čet Albanije na eni strani, na drugi strani pa zasedbo demarkacijske črte, določene z odlokom poslaniške konference dne 8. novembra t. l. Svet zveze narodov se obvezuje omogočiti komisiji, da bo mogla delati na to, da se pri evakuaciji ne bodo vršili neljubi incidenti. Komisija bo predlagala svetu zveze narodov, kaj naj bi se ukrenilo v svrhu, da se preprečijo incidenti pri izpraznitvi.

Občinske volitve v Zagrebu. Dne 11. t. m. so se vršile v Zagrebu občinske volitve. Izid je sledeči: Hrvatski blok je dobil 36 mandatov, demokrati 6, cionisti 2, nezavisni delavci 2, socialistična zajednica 1, jugoslovenska neodvisna stranka 2, Hrvatska pučka stranka 1, radikali pa nobenega mandata. Vsega skupaj je glasovalo od 28.695 volivcev 21.461 oseb, tako da je bil kvocijent 428. Glasov so dobili: Radikali 154, socialistična zajednica 454, demokrati 2545, jugoslovenska neodvisna stranka 819, cionisti 691, Hrvatska pučka stranka 366, Hrvatski blok 15.297 in stranka neodvisnih delavcev 1074 glasov.

Oblasti. Po členu 135 naše vidovdanske ustave, je naša vlada predložila narodni skupščini zakon o razdelitvi države na oblasti. Po tem predlogu bi bila naša država razdeljena v 26 oblasti. Dosedanje pokrajine bi bile razdeljene v več manjših edinic.

Slovenija bi bila razdeljena v dve oblasti in sicer v ljubljansko in mariborsko. Ljubljanska oblast obsega po tem predlogu: mesto Ljubljana; politične okraje: Črnomelj, Kamnik, izvzemši občine Motnik, Trojane in Špitalič; Kočevje, izvzemši občino Osilnica; Kranj s koroško občino Jezersko; Krško, izvzemši občine Velika Dolina; Litija; Ljubljanska okolica; Logatec; Novo mesto; Radovljica; sodni okraj Brežice in Sevnica; občine Veliki Kamen in Mrčna Sela iz sodnega okraja Kozje; sodni okraj Laško, izvzemši občine Sv. Rupert in občine Prezid iz kotarja Obdranskega. 2. Mariborska oblast obsega: Mesto Celje, Maribor in Ptuj; politične okraje Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, razven občine Dolnja Lendava mesto, Dolnja Lendava okolica in Dolnji Lakoš; Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec; sodni okraj Kozje razven občin Veliki Kamen in Mrčna Sela; sodni okraj Celje, Vransko, Gornji grad, Šmarje, iz sodnega okraja Laško pa občina Sv. Rupert; iz političnega okraja Kamnik občine Motnik, Trojane in Špitalič.

Hrvatska in Slavonija bi bili razdeljeni v štiri oblasti, in sicer v zagrebško, krajiško s sedežem v Karlovcu, varaždinsko in osješko. Razventega bi tvorilo mesto Zagreb samostojno oblast.

Vojvodina bi bila razdeljena v dve oblasti in sicer v Bačko s sedežem v Novem sadu ter v Potisko s sedežem v Bečkerekcu.

Bosna in Hercegovina v štiri oblasti in sicer v Vrbasko s sedežem v Banjaluki, v tuzlansko v Tuzli, sarajevsko in mostarsko.

Dalmacija v dve oblasti in sicer v splitsko in dubrovniško.

Srbija v devet oblasti in sicer v beograjsko, podrinsko s sedežem v Šabcu, braničevsko s sedežem v Požarevcu, šumadijsko v Kragujevcu, niško, raško v Novem Pazarju, kosovsko v Prištini, skopjsko in bitoljsko. Razventega bi tvorilo mesto Beograd samostojno oblast.

Črna gora bi obsegala eno oblast in sicer zetsko s sedežem v Cetinju.

To je načrt centralizma! Kakšno stališče zavzemamo mi, je znano.

Naš državni proračun. Vlada mora po ustavi predložiti parlamentu proračun najkasneje do 20. novembra vsakega leta. Po nekaterih poročilih je vlada za letos menila to že storila — parlament seveda še ne deluje — po drugih poročilih pa bo veljal še stari proračun oziroma dvanajstina do konca aprila prihodnjega leta. Poglejmo, kakšen proračun je napravila vladina večina, da vidimo, koliko letno izdamo.

Državni izdatki:

Vrhovna državna uprava (to so draginjske deklaracije) 598 milijonov, 487 tisoč, 881 dinarjev 35 par;

pravosodno ministrstvo 185 milijonov, 677 tisoč, 576 dinarjev 90 par;

prosvetno ministrstvo 459 milijonov, 924 tisoč, 493 dinarjev 30 par;

ministrstvo ver 81 milijonov, 619 tisoč, 291 dinarjev 20 par;

ministrstvo notranjih zadev 138 milijonov, 54 tisoč, 647 dinarjev 15 par;

ministrstvo narodnega zdravja 185 milijonov, 603 tisoč, 764 dinarjev 95 par;

ministrstvo zunanjih zadev 34 milijonov, 312 tisoč, 197 dinarjev 50 par;

finančno ministrstvo 829 milijonov, 166 tisoč, 857 dinarjev 50 par;

ministrstvo vojne in mornarice 1489 milijonov, 356 tisoč, 657 dinarjev 40 par;

ministrstvo javnih del 273 milijonov, 98 tisoč, 216 dinarjev 75 par;

prometno ministrstvo 831 milijonov, 81 tisoč, 742 dinarjev 60 par;

ministrstvo pošte in brzojava 238 milijonov, 254 tisoč, 284 dinarjev 85 par;

ministrstvo za kmetijstvo in vodo 114 milijonov, 156 tisoč, 187 dinarjev 65 par;

ministrstvo gozdov in rud 206 milijonov, 464 tisoč, 51 dinarjev;

ministrstvo za trgovino in industrijo 40 milijonov, 688 tisoč, 995 dinarjev 6 par;

ministrstvo za socialno politiko 414 milijonov, 111 tisoč, 489 dinarjev 95 par;

ministrstvo za agrarno reformo 55 milijonov, 514 tisoč, 979 dinarjev 10 par;

ministrstvo za ustavotvorno skupščino 97 tisoč, 540 dinarjev 60 par.

Proračunski rezervni kredit znaša 81 milijonov dinarjev. Skupni izdatki torej znašajo 6257 milijonov, 577 tisoč, 804 dinarje in 86 par ali okoli 26 tisoč milijonov kron.

Državni dohodki.

Carina in razne carinske pristojbine 417 milijonov, 810 tisoč dinarjev;
užitnina (trošarina) 390 milijonov dinarjev;
dobiček na denar 810 milijonov dinarjev;
davek na poslovni promet 400 milijonov dinarjev;
zbornična uprava 905 tisoč, 750 dinarjev;
invalidni davek 36 milijonov, 65 tisoč, 750 dinarjev;
državna posestva 61 milijonov, 656 tisoč 369 dinarjev;
začasni davek na premoženje 597 milijonov, 112 tisoč 984 dinarjev 61 par;
izredne državne naklade (prirezi) — povišane za 100 odstotkov — 400 milijonov dinarjev;
razni dohodki 13 milijonov 750 dinarjev;
davki 1806 milijonov, 162 tisoč 5550 dinarjev;
državno gospodarstvo 1295 milijonov, 305 tisoč 593 dinarjev 50 par;
razni dohodki 29 milijonov, 331 tisoč 877 dinarjev 75 par.

Naši poslanci pa bodo pri razpravi o proračunu napeli vse sile in moči, da se črtajo vsi nepotrebni izdatki in da ljudstvo obvarujejo pred vedno naraščajočimi davki.

Občinski volivni red za Slovenijo. V zakonodajnem odboru je bil predlog za žensko občinsko volivno pravico v Sloveniji končnoveljavno odklonjen. Jugoslovanski klub je še enkrat odločno nastopil zanj, dočim so socialisti ostali hladni v ozadju.

Po enem letu priznana pomota. Verifikacijski odbor je danes razpravljal o mandatu posl. g. Ivana Kirbiša (SKS). Verifikacijski odbor je ugotovil, da je g. Ivan Kirbiš prišel do poslanskega mandata vsled napačnega štetja glasov. Na njegovo mesto pride kot poslanec g. Skoberne (SLS).

Izid parlamentarnih volitev v Belgiji. Volitve za parlament v Belgiji so prinesle katoličanom znaten prirastek. Vsega skupaj je bilo za katoliške kandidate oddanih 993.577 glasov ali 135.557 glasov več nego pri volitvah 1. 1919, število mandatov pa se je povečalo za 9, tako da jih bo imela katoliška stranka 82. — Za socialno demokracijo je glasovalo 660.398 volivcev, 16.480 več nego pri zadnjih volitvah, izgubijo 4 mandate in dobijo vsega skupaj 66. — Liberalci so dobili 352.000 glasov, to je 39.677 več kakor leta 1919, izgubijo 1 mandat in bodo razpolagali vsega skupaj s 33 poslanci. — »Bojevniki iz fronte« so dobili 58.769 glasov, izgubili 2442 in dobe namesto 5 mandatov v sedanji zbornici samo 4. — Komunisti, ki so to pot prvič nastopili, so dobili le nekaj tisoč glasov. Vlada se bo sestavila najbrž iz treh najmočnejših strank, katoličanov, socialdemokratov in liberalcev. — Veliko vloga je

pri sedanjih volitvah igralo flamsko vprašanje. Flamci so dobili v sedanji zbornici veliko več mandatov nego so jih imeli v prejšnji in zato pričakujejo ugodne rešitve njihovi zahtevi po avtonomiji. V prvi vrsti upajo, da se univerza v Gentu spremeni v flamsko.

Razstava in predavanje »Probude« v Ljubljani. V letošnjih šolskih počitnicah je priredila »Probuda« v vseh večjih mestih Slovenije svojo folkloristiško razstavo risb in slik. Razstavi so sledila predavanja »O razvoju slovenske ljudske umetnosti in o njeni uporabi v moderni in umetni obrti.« Tekom šolskega leta namerava »Probuda« to svojo akcijo nadaljevati v manjših krajih. Prva razstava v zvezi s predavanjem se je vršila v nedeljo, 18. decembra 1921 v št. Vidu nad Ljubljano vsled poziva tamošnje »Mizarske zadruge«. — Predavala sta profesor Volavšek in dr. Rožič.

Praški vzorčni velesejm. Od 12. do 19. marca 1922 bo v Pragi vzorčni velesejm. Za njega vlada povsod veliko zanimanje. Dosedaj se je prijavilo že veliko število razstaviteljev, tako da je že skoro polovica sejmskega prostora oddana. Da se zamore obvladati tehnične priprave in urediti razstavbene paviljone po želji interesentov, je ustanovila uprava posebno pisarno P. V. U. v Pragi I. Starometska radnica. Sejem bo zopet znatno dvignil gospodarstvo bratske Češkoslovaške.

Pri pregledovanju zapisnikov se je ugotovilo, da več lanskih naročnikov še ni poravnalo naročnine. Prosimo, da poravnate kolikor mogoče hitro.

Strokovne vesti.

TROŠARINE PROSTI BENCIN.

Urad za pospeševanje obrti nam sporoča naslednje:

Obrtnike opozarjamo na člen 118. »pravilnika za izvrševanje določil o drž. trošarini iz začasnega zakona o drž. trošarini, taksah in pristojbinah«, ki je objavljen v 133. številu »Uradnega lista« z dne 5. novembra 1921.

Po točki 1. se pobira na bencin trošarina 10 dinarjev za 100 kg.

Točka 4. omenjenega člena 118, našteva slučaje, v katerih se ne pobira trošarina na bencin, ki je izdelan v eni izmed tuzemskih rafinerij mineralnega olja in ki se iznaša iz te rafinerije le radi porabe:

a) v industrijske namene kot sredstvo za raztopljenje in ekstrahiranje;
b) za proizvodnjo toplote, ne pa svetlobe;

1. pri apretiranju tekstilnega blaga;
2. pri topljenju steklenih robov;
3. pri proizvodnji steklenih biserov, gumbov itd.;

c) za čiščenje petrolejskih jam (vrelcev) in

č) za gonitev motorja pri poljedelskih in malih industrijskih podjetjih, kakor na primer za gonitev žitne mlatilnice itd. za gonitev malih mlinov itd., in pri onih industrijskih podjetjih, pri katerih se porab-

lja bencin zato, da goni motor za proizvodnjo električnega toka, toda v tem primeru le za razsvetljavo onih prostorov, v katerih so motor in stroji, ki jih goni.

Za obrtnike pride predvsem v poštev črka č) točke 4. Kdor je po točki 4 upravičen do nabave trošarine prostega bencina, mora zaprositi za dovolilo pri finančni direkciji.

Podatki, ki jih je treba v prošnji na finančno ravnateljstvo navesti, so naštetih v točki 8.

Ker je v členu 118 naštetih mnogo in različnih pogojev, katerim je treba zadostiti, da izda finančno ravnateljstvo dovolilo za dobavo trošarine prostega bencina, priporočamo obrtnikom, da si nabavijo zgoraj citirani uradni ilst.

Trgovsko-obrtna zbornica. Dne 30. novembra t. l. se je vršila seja obrtnega odseka trgovsko-obrtnice zbornice v Ljubljani. Od 16. članov, ki jih šteje obrtni odsek, je bilo navzočih 12. Poleg mnogih prošelj za dispenco, za dokaz o sposobnosti obrti, se je razpravljalo tudi o principiuelnem vladnem predlogu za izenačenje obrtnega reda. Vlada zahteva mnenja: in sicer, naj li nov obrtni red sloni na principu svobodne obrti, na dokazu sposobnosti, ali na principu koncesije. Splošno mnenje je bilo, da naj bi ostalo pri dosedanjem načinu, ki predpisuje za okrog 54 raznih obrti dokaz sposobnosti. Srbski obrtni red, ki tudi sloni na podobnem principu, predvideva le pri 33 raznih obrtih dokaz sposobnosti. Za nekatere obrti bo pa prejkoslej potreba, da ostanejo koncesionirane. Če vzamemo v obzir, da je pri nas še nebroj prepotrebnih zakonov, ki jih bo potrebno izenačiti, ter da upoštevamo znaten napredek v slovenskih pokrajinah, bo gotovo še nekaj let ostalo pri starem, kar je za nas pač popolnoma vseeno, kajti naš princip je, da to, kar smo od bivše Avstrije dobrega dobili, ostane, slabo pa se naj z boljšim nadomesti. Gotovo pa je tudi, da obrtni red, parkrat izpopolnjen in popravljen, v splošnem ni bil slab. Odsek je bil tudi mnenja, da bo pač umestno, če bo veljal za naše kraje posebni obrtni red, najbolje pač sedanji, ker stojimo na polju obrtne usposobljenosti gotovo najvišje v celi Jugoslaviji in bo naš kontingent, oziroma nadprodukcija obrtništva se baš naseljevala v spodnje kraje naše države, dočim na nasprotno pač ni misliti.

Udruženje trgovcev, industrijalcev in obrtnikov za severno Dalmacijo v Šibeniku je imelo svojo prvo konstituirajočo skupščino 20. novembra t. l. Skupščino je vodil g. Miloš Šupuk, ki je naznanil, da so pravila od vlade že potrjena in torej Udruženje že obstoja. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni: za predsednika g. Miloš Šupuk, za podpredsednika g. Vladimir Kulić, v ostali odbor pa g. Dimitrije Triva, Ivan Žaja, Simon Iljadica in Josip Jadronja. V nadzorstvo pa gospodje: Čedo Bauer, Edmund Weissenberger, Stipe Šare, Simo Matavulj in Adolf Makale.

Obrtnim zvezam! Koncem januarja bo občni zbor J. O. Z. Vsaka O. Z. bo morala poslati delegate. Skličite prej ko mogoče seje in pripravite gradivo. Podrobnosti naznanimo po okrožnicah.

Raznoterosti.

Slovenci v Združenih državah Sever. Amerike. »Jugoslav Section of Americas Making« je izdala povodom razstave v Ameriko priseljenih narodov v New Yorku drobno knjižico z naslovom »The Yugoslavs in the United States of America« (Jugoslovani v Zdr. državah Sev. Amerike), ki vsebuje dva informativna članka o Jugoslovanih. Prvega, ki se peča z zgodovino in kulturo Jugoslovancev, je napisal dr. M. S. Stanojević. V splošnosti je ta pregled za tujca popolnoma stvarjen in zadošten, v podrobnosti pa ima vse nedostatke podobnih spisov, ki se zdi, da semintja izberejo za primer par imen kar na slepo srečo. Drugi članek, ki je napisan na podlagi podatkov urada za informacijo o tujcih (Foreign Language Information Service), podaja prav zanimive stvari, iz katerih posnemamo v glavnem to, kar se Slovencev tiče. Jugoslovani so se selili v Ameriko do l. 1880. le sporadično, od tega leta do 1902 je dotok postal nepretrgan in številan, posebno pa od tega leta naprej. Prvi Slovenec, ki je prišel v Ameriko, je bil menda poznejši škof misijonar Fr. Baraga. Prvi Slovenci so se pred kakimi 50 leti naselili v Minesoti in ustanovili mesto Kaintown. V Chicagu in Iowi so se prvi pojavili l. 1863., l. 1866. so si ustanovili v Minesoti svojo glavno kolonijo v Brockwayu. V Omaho so prišli l. 1868. Okoli l. 1873 so si ustanovili sedanjo veliko kolonijo v Jolietu; v New Yorku so se začeli seliti okrog l. 1878. Po podatkih Jugoslovanske sekcije »Foreign Language Information Service-a« je vseh Jugoslovancev v Združenih državah 635.000, od teh 195.000 Slovencev. Največjo skupino Jugoslovancev predstavlja sedaj Pittsburgh z Alleghany County (70.000 duš). V mestu Pittsburghu je največja srbska kolonija, Hrvatje pa imajo svoje glavni središči v Chicagu in Pittsburghu. Največja slovenska kolonija je Cleveland z okolico. Jugoslovani so največ zaposleni po velikih industrijskih in rudokopnih podjetjih. Tako je v okrožju za železno industrijo v Minnesoti 50 odstotkov Jugoslovancev; družba United States Steel Corporation je računala v l. 1918 25.000 jugoslovanskih delavcev. V koksni industriji v Zap. Pensilvaniji je 40 odstotkov Jugoslovancev. V lesni industriji je izdelovanje dog za sode popolnoma v jugoslovanskih rokah. Slovenski mehaniki so zaposleni posebno v avtomobilski industriji. Profesor Rupin se je izrazil na mirovni konferenci, da je delo spretnih slovenskih mehanikov v tovarnah v Detroitu, Toledu, Clevelandu in Pittsburghu toliko pripomoglo k dobitju vojne kakor popolnoma opremljena armada 25 tisoč mož. Večina Slovencev in Slovenk v New Yorku je zaposlena v klobučarski industriji. Glavne jugoslovanske organizacije so bratsko dobredelne značaja. Slovenska napredna dobredelna jednota v Chicagu ima 524 podružnic s 35.000 člani; Slovanska napredna dobredelna jednota v Chicagu ima 159 podružnic s 5000 člani; Velika Kranjska slovenska katoliška jednota v Jolietu ima 134 podružnic z 18.000 člani. Izmed jugoslovanskih časopisov je 16 hrvaških, 12 slovenskih in 8 srbskih.

V cerkveni organizaciji obstoja 38 slovenskih župnij; od 26 jugoslovanskih šol (seve z angleškim učnim jezikom) je 14 slovenskih.

Nansen pri sv. očetu. Norveški polarni raziskovalec Fritjof Nansen je bil 1. novembra t. l. v avdienci pri sv. očetu Benediktu XV. Nansen se je prišel kot načelnik za razdeljevanje evropske podpore stradaljoči Rusiji svetemu očetu osebno zahvaliti za njegovo нравno in gnotno podporo. Papež je, kakor znano, kot prvi pozval na pomoč Rusiji in obenem daroval v ta namen 1.000.000 lir. Nansen je papežu poročal o žalostnem položaju v ruskih stradaljočih pokrajinah. Papež se je za vse živo zanimal in izrekel Nansenu svoje priznanje za njegovo človekoljubno prizadevanje ter ga bodril, naj svoje delo nadaljuje. — Nansen je izjavil neki osebnosti, da je poseben vlak, ki je vozil živila, nakupljena iz papeževskega prispevka, že dospel v Rusijo. Dalje so dali za Rusijo: Anglija 50 milijonov, Francija 15 milijonov, Švica 1 in pol milijona, Nemčija 1 in četrt milijona, Danska 4 milijone, Švedska 6 milijonov, Norveška 5 milijonov; tudi baltiške države so otvorile za Rusijo poseben kredit, a Združene države so poslale naravnost mnogoštevilne pomočne vlake.

Papirnatega denarja v naši državi je bilo 15. m. m. v prometu za 4567 milijonov 412 tisoč 635 dinarjev. Tekom osmih dni se je zvišalo število papirnatega denarja za 7 milijonov 930 tisoč 100 dinarjev. Po številkah sodeč se množina papirnatega denarja počasi toda trajno povečuje.

Nova naredba o invalidih. Socialno-politični odsek zakonodajnega odbora je sprejel izpremembo o uredbi glede invalidov. Invalidi izpod 50% nezmožnosti ne dobe več draginske doklade, temveč samo osnovno pokojnino. Istotako dobe pokojnino samo vdove padlih izpod 40 let, ki so še sposobne za delo. Družine padlih vojakov dobe dodatek za otroke le tedaj, ako plačujejo le pod 30 din. neposrednega davka mesečno.

Vojaške knjižnice. Čehi imajo v vseh polkih, praporih in drugih oddelkih knjižnice. Dne 1. svečana t. l. so imeli češki vojaki v branje 77.676 zvezkov. V pol leta so se pomnožili za 15.424 zvezkov, V tem času je bilo izposojenih 127.583 zvezkov. Stroški za knjige so znašali v tem času 106.615,15 čsl. kron.

Prvi mednarodni evharistični kongres po vojski se vrši 25.—29. maja prihodnjega leta. Po številu je to 26. evharistični kongres. 28. maja se vrši procesija v vatikanski baziliki, na kateri bo nosil Najsvetejše papež Benedikt XV. Posebna ceremonija se bo vršila v katakombah.

Uvoz in izvoz. Čehoslovaška in Amerika. Češka republika je izvozila v Združene države tekom leta 1920 za 10.154.827 dolarjev blaga. Uvoz iz Amerike v Čehoslovaško se je dvignil na 7.977.579 dol. Torej prekaša izvoz v Ameriko za 3 milijone uvoz od tam v Čehoslovaško. Čehoslovaška je edina država srednje Evrope, ki ima v prometu z Ameriko aktivno trgovsko bilanco. Trgovska bilanca države SHS je seve tudi napram Ameriki v izdatni meri pasivna. V koliko, se ne da dognati natanko, ker je statistika pri nas jako pomanjkljiva. Gospodarske statistike v nemškem smislu sploh

nimamo in tudi potrebnih predpogojev za to ne. Vendar utegne v kratkem iziti oficialna trgovska bilanca lanskega leta, če bodo »tehnične težkoče« dobro volje. Do sedaj so te ovire preprečevale tisk in publikacijo teh temeljnih vsake gospodarske politike in modernega trgovsko-industrialnega razmaha.

Najmočnejši brezžični brzojav na svetu? »Kurjer Poranny« poroča, da namerava ameriška družba »Radio« zgraditi v Varšavi 12 kominastih stolpov, visokih po 400 čevlje, ki bodo prejeli in oddajali v minuti po 20 besed. To bo ena največjih brezžičnih postaj na svetu.

Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani. Stari trg, št. 2, ima sedaj 9 poslovalnic na deželi in sicer na Vrhniki, v Pirničah, v Škofji Loki, v Selcah, v Zeleznicah, na Trati pri Gorenji vasi in v Zireh. Namen te zadruge je, čipkarice s primernim delom in s poštenim zaslužkom preskrbeti. Ona sprejema vsakovrstna naročila po domačih in na željo tudi drugih vzorcih in ima vedno v zalogi raznovrstne čipke, kakor zobčke, vložke, roglje, podstavke, motive, kroge, okvirje itd. po zmernih cenah. Vse čipke so solidno ročno delo domačink in kar je glavno, iz pristnega lanenega sukanca, zato se te čipke lahko perejo in likajo ter ohranijo tudi po pranju forme in trajajo na vsak način najmanj eno generacijo. Ločiti je te čipke od onih, ki so na videz dobre in se svetlikajo, v resnici so pa za nič, ker so napravljene iz italijanskega sukanca na vretenih. Gospodinja ki take čipke kupi, se da samo enkrat na led speljati, ker čipke postanejo takoj po prvem pranju gunjaste zaradi skrčene bombažaste niti, izgubijo vse forme, se slabo likajo in v kratkem času raztrgajo. Kdor take čipke kupuje, slabo kupi. Kupujte torej čipke le iz jamčeno lanenega sukanca. Opozorjamo na Osrednjo čipkarsko zadrugo, posebno župne urade na cerkvene čipke, katere so v zalogi, oziroma, s katerimi lahko v najkrajšem času postreže, vse solidno in iz platnenih niti narejeno.

Gojitev tobaka v Sloveniji. Tobačni tovarni v Ljubljani so prispele iz okolišev, kjer se je dovolilo letos saditi tobak, sledeče prijave: Kranjsko (glavarstva: Krško, Novo mesto, Črnomelj) 14 sadivcev s 43.000 sadikami. Prekmurje: 5 sadivcev s 13.000 sadikami. Štajersko (glavarstva: Brežice, Celje, Ljutomer, Maribor, Ptuj): 498 sadivcev z 298.400 sadikami. Razmeroma največ prijav je dospel iz okr. glavarstev Celje (s 132 sadivci in Ptuj s 316 sadivci). Uprava kulture tobaka je za prehodni čas sledeče uravnana: glavno vodstvo in nadzorstvo kulturo tehn., fiskalne in administrativne službe je v rokah ravnateljstva tobačne tovarne. Radi natančnega nadzorstva tobačnih gojitev obstoji pri tovarni poseben oddelek, kateri se bavi z zadevnimi posli za politični okraj Črnomelj, Novo mesto, Krško, Brežice in Celje; za politične okraje Kojice, Ljutomer, Maribor, Ptuj in Prekmurje je pa nadzorstvo kulture poverjeno prehodnemu uradu za kulturo in odkup tobaka v Pljuju. Vsi prijavljenci za sajenje tobaka so že prejeli dozvole in pa tobakovo seme, da morejo pravočasno posejati seme v pripravljene razsadnike. Oni prijavljenci, katerim, bi se iz kateregakoli vzroka posev tobaka ne obnesel, morajo to pravočasno javiti direkciji tobačne tovarne v Ljubljani, da jim po možnosti poskrbi sadik iz rezerv, ki si jih je za take slučaje poskrbela.

Tri milijone vojakov. Angleško vojno ministrstvo je objavilo statistiko o vojaški sili posameznih držav razen Rusije. Po teh podatkih imajo pod orožjem: Francija 609.652 mož; Poljska 600.000; Italija 300 tisoč; Grška 250.000; Jugoslavija 200.000; Švica 200.000; Španija 190.000; Rumunija 160.000; Čehoslovaška 147.300; Belgija 105.000; Nemčija 100.000; Švedska 56.000; Mažarska 35.000; Avstrija 30.000; Portugalska 30.000; Holandija 21.000; Norveška 15.400; Danska 10.000. — Če vzamemo, da so ti podatki kolikor toliko pravi, potem imamo v Evropi približno 3 milijone mož pod orožjem ali 3 milijone delavnih sil — in to najboljših — manje.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radi tehničnih težkoč novemberska številka ni mogla iziti posamezno. Cenjene naročnike bomo začetkom drugega leta odškodovali s posebno številko.

Tajništvo Jugoslovanske obrtne zveze posluje od sedaj naprej zopet redno vsako popoldne od 2. do 5. ure v Pražakovi ulici št. 3. Daje na razpolago nasvete ter posre-

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Nersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BANOVEC nasledniki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remeco,
Kamnik 4.

duje pri vseh oblastih brezplačno. Obrtniki, obračajte se na centralno tajništvo! Vsak, ki pride po opravkih v Ljubljano, se naj ob tem času oglasi v pisarni.

Uredništvo.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani.
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Stavbno galanterijsko kleparstvo

Josip Videtič, Tržič

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.
Izvršitev točna, solidna in primerne cene.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbenik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadevne načrte in proračune.

Stavbna pisarna Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.

Cementne cevi

različnih
dimenzij,
najboljše

kakovosti in lastnega izdelka,
ima po primerno nizkih cenah
v zalogi — trdka

Ivan OGRIN, Gruberjevo nabrežje 6.

ORBTNA CENTRALA V LJUBLJANI

PRAŽAKOVA ULICA 3

ponuja po zmernih cenah:

traverze 30 cm profil,
portlandcement,
zidarsko orodje,
kamnolomske droge,
brampe,
lopate,
kladiva,
žico.

Orodje za ključavnice:

nakopala,
vrtalne ragle,
rezičnike,
spajala in
škarje za pločevino.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema tudi vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik,
Kotor, Kranj, Ljubljana,
Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Šibenik,
Zadar, Zagreb, Trst,
Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam po sloopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Karol Majce i drug

čevlarski mojster

Radeckega cesta šte. 6

se priporoča za vsa

v čevlarsko stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovljene čevlje in čevlarske potrebščine.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z ome. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Pražakova ulica št. 3

sprejema naročila za vsa stavbna in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x